

УДК 330.341.1

Богдан С.В., Цимбалюк С.Я.

Університет державної фіскальної служби України

ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ЯК УМОВА ІСНУВАННЯ НООСФЕРНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СУСПІЛЬСТВА

Людина повинна зрозуміти, що вона не є випадкове, незалежне від навколишнього (ноосфери) вільно чинне природне явище. Вона складає неминучий прояв великого природного процесу, що закономірно триває протягом принаймні двох мільйонів років.

Вернадський В.І.

У добу докорінних змін та переглядів пріоритетів економічних орієнтирів неабиякої уваги набуває питання вивчення та оптимізації життєдіяльності людини, як центральної ланки економічної системи, у всьому спектрі її прояву та розробки нових інструментів взаємодії з суспільним виробництвом задля досягнення не економічного, а соціального ефекту.

У процесі суспільного виробництва людина використовує та трансформує не лише себе, вона розвиває фізичні, інтелектуальні та інші сутнісні ноосферні сили, при цьому вона стикається не лише з позитивними, а й негативними наслідками трансформації навколишнього середовища, завдаючи шкоди власному здоров'ю.

Сучасна ноосферна економічна концепція передбачає пошук, вивчення та впровадження технологій, що сприятимуть зміні свідомості людей для довгого та ефективного життя. В даному випадку провідним імперативом виступає високоспеціалізована медицина з обов'язковою умовою наявності індивідуального підходу – від стадії виникнення хвороби, її діагностики, лікування до стадії систематичної профілактики [1]. Не втрачає актуальності й сьогодні вислів Гіппократа: «Важливіше знати, яка людина хворіє, аніж чим вона хворіє».

Згідно результатів досліджень Global Burden of Disease Study, що проводилося в 188 країнах, 95 % населення світу відчувають проблеми зі здоров'ям, причому понад третину (2,3 млрд. чоловік) страждають від п'яти і більше захворювань [2]. Фактичний рівень здоров'я населення планети не поліпшується та тлі підвищення бюджетних видатків на охорону здоров'я.

Наприклад, у 2014 році на охорону здоров'я в Німеччині було витрачено 11,3 % ВВП, в Іспанії – 9,0 %, в Україні – 7,1 % та в Польщі – 6,4 % (рис.1). Підвищений артеріальний тиск мають більш 40 % повнолітніх жителів України, повсюдно зростає кількість депресивних розладів, онкологічних, інфекційних, серцево-судинних та інших захворювань. В Україні, згідно статистики, збиток від високої смертності і захворюваності оцінюється в 15 % ВВП і 40 % первинних діагнозів не підтверджуються при розтині.

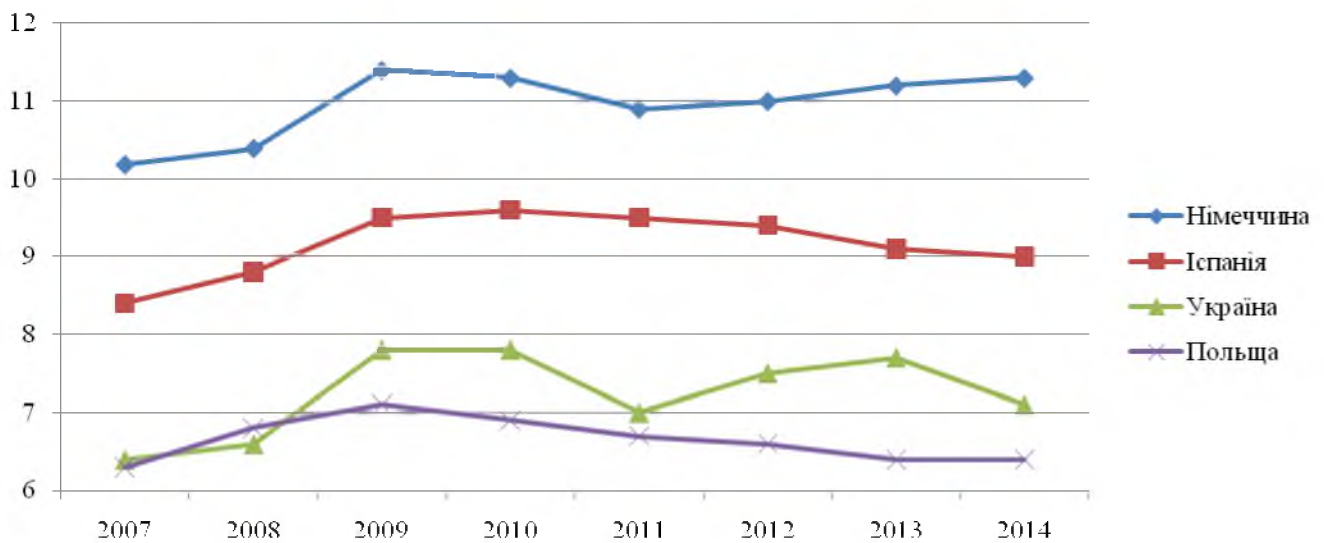

Рис.1. Загальні витрати на охорону здоров'я, % від ВВП

Джерело: складено автором за даними Світового Банку [3]

Збереження, підтримання та розвиток здоров'я практично здорової людини передбачає розуміння і наукове усвідомлення його природних витоків з урахуванням накопиченої інформації про закономірності розвитку і переорієнтацією пріоритетів з соціального рівня на рівень особистості лікаря і пацієнта через оптимізацію їх мотивації до взаємодії.

Однак в умовах ринку поведінка людини повністю визначається такими факторами, як невизначеність і інформованість. На цьому тлі обґрунтування рішень стає дуже складним завданням і зводиться до необхідності розумного звуження початкової множини альтернатив на основі інформації, якою володіє окрема людина. Результат залежить від її особистісних якостей: фізіологічного стану, рівня освіти, культури, інтелекту, цінностей, поняття про корисність, схильності до ризику та ін.

Реальні методи і технології, що дають позитивний економічний результат, можуть виникати тільки з об'єктивної зміни сучасного людського буття через

розвиток можливостей людини і здібностей, адекватних її природі. Наука покликана вивчати життєдіяльність людей у всій повноті її проявів, відмовитися від багатьох безнадійно застарілих підходів і сформувати індивідуальний і суспільний екосоціальний інноваційний світогляд.

Перелік використаних джерел:

1. Никитенко П.Г. Ноосферная экономика и социальная политика: стратегия инновационного развития / П.Г.Никитенко. – Минск: Белорус.наука, 2006. – 479 с.
2. Офіційний сайт Global Burden of Disease Study [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.healthdata.org/gbd>
3. Офіційний сайт Світового Банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org>